

NASYCONY (121) *part praet pass pf*

nasycony (88), **nasycon** (33).

a jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie); -ony, -on.

sg m N nasycon (29), nasycony (14); ~ (*praed*) nasycon (29), nasycony (5); nasycon *FalZioł* (2), *WrobŻółt* (2), *RejPs*, *MurzNT*, *GliczKsiąż*, *RejZwierc*, *BibRadz* (2), *BielKron*, *WujNT*, *WysKaz*; nasycony *BartBydg*, *Mącz* (4), *KochPhaen*, *Calep* (2), *GrabowSet*; nasycon : nasycony *LubPs* (2:1), *Leop* (3:1), *RejPos* (6:1), *RejZwierc* (2:1), *BudBib* (3:1). ◇ I nasyconym (1) *WujNT*. ◇ f N (*praed*) nasyconã (4) *RejPos*, *RejZwierc*, *KochWr*, *WysKaz*, nasycona (3) *RejPs*, *BibRadz*, *HistRzym*. n N (*praed*) nasycon(e) (2) *RejZwierc*, *GrabowSet*, nasycono (1) *BudBib*. ◇ A nasycon(e) (1). ◇ pl N m pers nasyceni (56); -eni (5), -ęni (1), -(e)ni (50); -eni : -ęni *MurzNT* (1:1). m an nasyc(e)ni (6) [*cum N pl ptacy*] (3), *psi*, *wilcy*, *zwierzęta*], nasycon(e) (2) [*cum N pl ptaki*, *zwierzęta*]. subst nasycon(e) (2).

Składnia dopełnienia sprawcy: nasycon od kogo (1).

SI stp s.v. nasycić, Cn notuje, Linde XVI i XVIII w. s.v. nasycić.

*Nakarmiony lub napojony; saturatus HistAl, Mącz, Vulg, Cn; satur Mącz, PolAnt, Calep, Cn; satiatus Mącz, Vulg, Calep; nutritus, refectus, repletus, relevatus BartBydg; impletus, inebriatus, repletus Vulg; expletus, satullus Cn (121) : March¹ A4v; BartBydg 130; March³ V6; A byli náfyceni wedle myfli fwych [et saturati sunt nimis Vulg Ps 77/29] aż fnadz ná zbył *RejPs* 115v, 55v; *Leop* 3.*Esdr* 3/3; *Mącz* 369b [2 r.], 369c [2 r.]; *RejPos* 80v, 82v; Nie będą záfłtydzeni czáfł złego/ á we dni głodu náfyceni będą [saturabuntur]. *BudBib Ps* 36/19, *Prov* 19/23; *Calep* 947b, 948a.*

nasycony czego [= czym] (6): A gdy ye myecz polieczy áni tego zgádnã/ A żwirzétá ich kóści będą náfyceni *LubPs Pv; HistRzym* 50v; *RejPos* 72v, 113, [219]v, 322.

nasycony z czego [= czym] (3): *MurzNT Luc* 16/21; *RejAp* 162v; Był też niekatory żebrak imieniem Lázarz/ ktory leżał v wrot iego/ wftytek owrzedziály: Chcąc być náfyon z odrobin/ ktore pádály z ftołu bogaczowego *WujNT Luc* 16/21.

nasycony czym (9): á lud przebrány ie⁸⁰ [...] miał być náfyon flodkóciã práwie miodowã/ á fmákiem zroflicznego ziárná wybránem. *RejPs* 122, 98v; *HistAl* K3; *LubPs* gg5; *RejPos* 82, 161; Twoich Panie flug/ ciála nie grzebione/ By ptáftwo było nimi náfycone. *GrabowSet* T4v; *WujNT Apoc* 19/21. Cf *Wyrażenie*.

W przeciwstawieniu: »łaknąć (a. łącznąć) (i pragnąć) ... być nasyconym« [szyk zmienny] (3): Powiádáią ták iż w piekle miełzkáiący záfłzdy prágny y łączną/ á nigdy nie mogą być náfyceni. *HistAl* K2; *MurzNT Luc* 6/21; Vmiem y vniżác fię/ vmiem y obfitowác: [...] y náfyonym być y łaknąć [et satiari et esurire] *WujNT Philipp* 4/12.

W porównaniu (1): A ten leniwy ofieł/ á to fprofne ciáło iáko piekło nigdy náfycone być nie może *RejZwierc* 104v.

Zwrot: »nigdy nie moc być (niczym) nasycony(m); nigdy nie nasycony« = minime posse satiari HistAl [szyk zmienny] (3:1): *HistAl* K2; *LubPs* O4v; *Harpiae*, Morskie ptaki pánieńskã twarz máyące á żadnym obyczáyem nigdy nie náficone á przeto wielmi drapieżne. *Mącz* 153b; *RejZwierc* 104v.

Wyrażenie: »nasycony pokarmem« (1): Náfyceni tedy pokármem [satiati cibo]/ vlżywáli okrętu/ wyrzucáiąc zboże w morze. *WujNT Act* 27/38.

Szereg: »jeść i być nasyconym« = *manducare et saturari PolAnt, Vulg; comedere et saturari PolAnt* (8): *MurzNT Matth 14/20; Leop Ioann 6/26*; A oni gdy iedząc / będą náfyceni y vtyią/ odwrocą fie á poydą zá bogi cudzymi *BibRadz Deut 31/20, Lev 26/26, Os 4/10; RejPos 182v; BudBib 2.Esdr 9/25*; Będą ieść ludzie głodem vtrapieni/ Ale y będą hoynie náfyceni [*Edent pauperes et saturabuntur Vulg Ps 21/27*] *KochPs 32*.

Przen: *Mający czegoś obficie, zaspokojony w potrzebach lub pragnieniach, pełen czegoś (70)*: Otoz tu na tym świecie nigdi niemoze być człouiek náfyczon aze w niebieskicy chwale. *WróbŻolt E8, 16/15, kk4v; RejPs 32v*; A hoynie będę náfyczon z miłofierdzya twego *LubPs D4, P2v [2 r.]; Leop Ps 16/15, *2v; BibRadz Iob 7/4, Ier 50/10, 19*; pomni/ ábyś [...] nińko vniżał myłł y ferce twoie przed tym Pánem twoim/ chcefzli być náfyczon od niego. *RejPos 186, 82; BudBib Ps 16/15; WysKaz 11*.

nasycony czego [= czym] (17): *WróbŻolt 64/5, T8v; RejPs 194; Leop Ps 64/5, Matth 5/6; RejZwierc 6*; Kto miłuię pieniądze/ nie będzie ich náfyczon: kto miłuię bogáctwo/ nie vżywie go *BielKron 80v; RejPos 82, 165, 265v [2 r.]; RejZwierc 140*; a gdy rozmierzam wieczór/ tedy náfyczon bywam buynych myłli áż do mroku [*et saturatus sum evagationibus usque ad crepusculum*]. *BudBib Iob 7/4, Thren 3/30; KochPhaen 21*; Náfyconym fmutku/ nie znáiąc dobrego *GrabowSet B2v*. Cf »oczy nasycone są bogactwa«.

nasycony z czego (1): *RejPs 125v cf »do sytości nasycony«*.

nasycony czym (16): *RejPs 53v, 92; HistAl 18; GliczKsiqż N3*; Dayże nam miły Pánie fkołztowác thych wod twoich żywych/ ábychmy imi będąc náfyceni/ poználi ciebie *RejAp 70v; RejPos 185; RejZwierc 104v*; Drogámi fwemi náfyccono będzie cofáiące fię ferce *BudBib Prov 14/14; KochPs 51; LatHar 242*; przez połt czterdzieści dni/ towarzyftwem Bożym byli náfyceni. *WujNT 15*; [*dusza nasza*] obráca fię teraz ku rozlicznym rzeczám bo nie mogąc fámą dobrocią [r]zeczy być náfyczona/ ftára fię áby przynamniey rozlicznością ftworzenia byłá iákokolwiek zábáwioná. *WysKaz 7; SzarzRyt A2v*. Cf »ciemrościami nasycon jest brzuch«, »miecz nasycon będzie krwią«, »zupełnie wszystkim nasycony«.

nasycony w czym [= czym] (1): Abowiem w bogáctwie będącz náfyczony boię fie bych cie nie zápomniał. *RejZwierc 169*.

W przeciwstawieniach: bibl. »(łaknąć (a. łącznieć) (a (i)) pragnąć ... być nasyconym« (10): *OpecŻyw 42; LubPs I4v marg*; Błogosłáwieni ci co łakną y prágną fpráwiedliwości: ábowiem iey będą náfyceni [*Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur*]. *Leop Matth 5/6; RejPos 263v; RejZwierc 140; LatHar 599; KołakSzczęśl B2; WujNT Matth 5/6, Luc 4/21; SkarKaz 632*.

bibl. »nasycony ... zasmucony« (1): Kiedy rękę otworzyłz/ włyficy náfyceni: A kiedy twarz odwróciłz/ włyficy záfumceni [*Dante te illis, colligent; aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate Vulg Ps 103/28*]. *KochPs 156*.

W porównaniu (1): ábychmy byli ták łalki twey náfyceni iáko fucha ziemiá wody we dni gorące. *RejPs 194*.

W charakterystycznych połączeniach: nasycon(y) bogactwa, boju, wszelkiego (dusznego) dobra (dobr) (3), łaski (bożej) (2), nagrodzenia krzywd, pieniędzy, pociech, sprawiedliwości (3), światła, urągania; nasycony z łaski (bożej), z miłosierdzia (Bożego), z objawienia; nasycony darami Ducha św., dobrocią

rzeczy, hojnością, poglądaniem [na co], światłością, towarzystwem bożym, wielkością ziemie; nasycony w bogactwie; nasycony dostatecznie, hojnie (5), w obfitości, zupełnie; nasycony na wszem.

Frazy: bibl. »ciemnościami nasycon jest brzuch« (1): Pánie/ odłącz ie (złe ludzie) od tych ktorých máło ná świećie zá żywotá ich: á ćiemnościámi twemi náfycon ieft brzuch iego [*de absconditis tuis adimpletus est venter eorum*]. *Leop Ps* 16/14.

»miecz nasycon będzie krwią [czyją]« [o zemście] (1): Abowiem dzień ten Páná Boga záftępow/ dzień ieft pomfty/ áby lię pomścił nad nieprzyaćioły fwemi/ ktore miecz požrze y náfycon á nápoion będzie krwią ich [*et saturabitur, et inebriabitur de sanguine eorum*] *BibRadz Ier* 46/10.

bibl. »oczy [czyje] nasycone są bogactwa« (1): Sam ieft człowiek á drugiego nie ma/ áni fyná/ áni brátá/ á wždy pracować nie przeftawa/ áni oczy iego náfycone są bogáctwa *BielKron* 80.

Zwrot: »nie (moc) być nigdy nasycon(ym)« (4): *Leop Eccli* 12/16; A są iáko psi niemi ktorzy fczekáć nie mogą/ drzemiąc á nie pátrząc/ á widząc márne rzeczy/ ktorzy nigdy nie mogą być náfyconi. *RejPos* 60v; *RejZwierc* 5v; *CzechEp* 50.

Wyrażenia: »do sytości nasycony« (1): A śnadz tácy wśfyłcy chodą [!] rokośfuiąc łobie miedzy rozlicznemi zrzodły z ktorých do fytości bywáią náfyconi *RejPs* 125v.

»zupełnie wszystkim nasycony« (1): Tákefmy zupełnie wśyftkim náfyconi. *WisznTr* 34.

Szeregi: »nasycon(y) i (a) napojon(y)« (2): *BibRadz Ier* 46/10; Hoynośćią domu twégo będziem náfyconi/ Y ftrumieniem rokośfzy twoich nápoiieni [*Inebriabuniur ab ubertate domus tuae, et torrente voluptatis tuae potabis eos Vulg Ps* 35/9] *KochPs* 51.

»nie objeść się ani być nasycon« (1): trudno áby sie ná náukę dobrze zápomoc mogł/ ifcye sie yey nie obyie áni oną náfycon być może. *GliczKsiąż* N3.

»nasycon(y) i (a) opatrzon(y)« (2): mużę záwždy pilność á opáthrzność fwą mieć nád nimi/ áby byli ná wżem z kálki moiey náfyconi y opátrzeni. *RejPos* 183, 185.

»nasycon(y) a (i) pocieszon(y) (a. ucieszony)« [szyk 2:1] (3): *RejAp* 164v; *RejPos* 265v; prętko będziefz pociefzon y náfycon fprawiedliwości swoiey. *RejZwierc* 140.

»nasycony, ubogacony« (2): Iużełćie náfyconi/ iuż vbogáćeni [*Iam saturati estis, iam ditati estis*]/ y oprócz nas doftálifćie Kroleftwá *BibRadz* 1.*Cor* 4/8; *WujNT* 1.*Cor* 4/8.

a) O Eucharystii (1) :

Zwrot: »nasycon chlebem« (1): ia wam dam chleb ktory z niebá sfthąpił/ á kto będzie náfycon chlebem tym/ będzie żył ná wieki. *RejPos* 82.

a. O zaspokajaniu potrzeb seksualnych [czego] (2) : Tego mięfa kto sie go napije z winem, iednym połknieniem tedy nie może być náfycon wczynku z niewiaftą/ y takiefz niewiafta. *FalZioł* IV 39d, IV 39d.

b. W funkcji przymiotnika, z przeczeniem: nie dający się nasycić (1) :

Przysłowie: chćiwóć nie ieft náfycona/ y owżem im więćy ma/ tym iefcze więćy chce. *KochWr* 31.

Synonimy: nakarmiony.

Cf **NASYCIĆ, NIENASYCONY**